

LAUŽIKAS JONAS

Pedagogas **Jonas Laužikas** gimė 1903 09 23 Dūbliškių k. 1912–1915 m. pradžios mokyklą lankė Palėvenėje. Nuo 1917–1919 m. mokėsi Kupiškio progimnazijoje, po to dvejus metus mokytojavo. 1921–1923 m. mokėsi Panevėžio gimnazijoje, 1923–1924 m. – Ukmergės gimnazijoje. Nuo 1924 09 mokytojavo Pasvalio, nuo 1926 08 Pilviškių (Marijampolės aps.) vidurinėse mokyklose, kartu nuo 1924 m. studijavo Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų Filosofijos skyriuje (pagrindinė studijų šaka – pedagogika). Domėjosi lietuvių tautosaka, „Tautos žodžio“ redakcijai buvo pateikęs apie 300 dainų, 200 pasakų, patarlių, mįslių, burtų ir kt. 1929 m. apgynė diplominį darbą „Mokinių savivalda“. Dalyvavo „Kultūros“ būrelių, Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos, draugijos „Naujoji mokykla“ veikloje. 1929 m. trumpai kalintas Varnių priverstinio darbo stovykloje. 1930–1931 m. psichologiją ir gydomąją pedagogiką studijavo Ciuricho (Šveicarija), Vienos (Austrija), Hamburgo (Vokietija) universitetuose. 1931 10–1938 10 paties įkurtos pirmosios Lietuvoje Kauno pagalbinės pradžios mokyklos vedėjas. 1932 m. lankėsi Latvijos, Estijos, Suomijos, 1934 m. – Švedijos ir Anglijos, 1937 m. – Vokietijos, Belgijos, Prancūzijos, Italijos gydomojo auklėjimo įstaigose. Nuo 1937 04 – I laipsnio vyr. mokytojas. 1938–1939 m. studijavo Ciūricho universitete ir 1939 m. apgynė filosofijos daktaro disertaciją „Mokinių valios ugdymo bruožai“, kurioje akcentavo žmogaus fizinio, dvasinio ir protinio pradų vienovę, pateikė įdomią metodiką, skirtą visai asmenybei, o ne atskiriems jos pradams tobulinti. Nuo 1939 10 Kauno miesto pradžios mokyklos Nr. 15 mokytojas, nuo 1940 01 – II laipsnio vyr. mokytojas. Bendradarbiavo „Kultūroje“, „Tautos mokykloje“, „Naujojoje Romuvoje“, „Mokykloje ir visuomenėje“ ir kituose. Nuo 1940 07 į Vilnių perkelta Klaipėdos pedagoginio instituto direktorius. Lietuvą okupavus vokiečiams buvo areštuotas, vėliau paleistas ir paliktas policijos priežiūroje, atleistas iš instituto dirbo Vilniaus krašto ūkio inspekcijoje techniniu sekretoriumi, kurį laiką slapstėsi. 1944–1946 m. Vilniaus pedagoginio instituto direktorius, nuo 1946 m. ėjo docento pareigas, 1944–1950 m. Pedagogikos katedros vedėjas, Pedagogikos fakulteto dekanas, 1958–1959 m. direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams. 1955 m. Maskvoje apgynė pedagogikos mokslų kandidato disertaciją „Pradinė mokykla Lietuvoje buržuazijos diktatūros metais (1919–1940)“. Nuo 1959 m. Mokyklų mokslinio tyrimo instituto mokslinis bendradarbis, nuo 1968 m. sektoriaus vedėjas, nuo 1972 m. direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams. 1967 m. apgynė pedagogikos mokslų daktaro disertaciją „Mokinių valios ugdymo bruožai“. Profesorius nuo 1969 m., LTSR nusipelnęs mokslo veikėjas nuo 1968 m.. Svarbiausi publikuoti darbai: „Mokinių savivaldybė“ (1929), „Mūsų jaunuomenė ir jos kelias“ (1930), „Darbo psichologija ir etika“ (1931), „Aplinka ir žmogus“ (1933), „Švietimo reforma“ (1934), „Judesio vaidmuo ugdymo procese“ (vokiečių k., 1940), „Paskatinimai ir bausmės“ (1958), „Visuotinio mokymo keliai Lietuvoje“ (1959), „Mokinių valios ugdymo bruožai“ (1965), „Mokinių pažinimas ir mokymo diferencijavimas“ (1974),

„Mokymo proceso tobulinimo pagrindai“ (1981), „Mokymo tobulinimas pradinėse klasėse“ (1982), „Lietuvos mokyklos ir pedagoginės minties istorijos bruožai“ (su bendraautoriais, 1983). Mirė 1980 m. 12 10 Vilniuje.